

Glad sommar!

Innan vi går på sommarledighet vill vi ge er ännu ett nyhetsbrev att njuta av i hängmattan.

Under våren har vi skrivit mer än 20 artiklar som rör skånska skogliga frågor. Några av de senaste artiklarna kan du läsa ikapp här via vårt nyhetsbrev.

- **Jämställdhet i syd - ny artikelserie**
- **Det våras för asken**
- **Mountainbike-leder lockar allrt fler ut i naturen**
- **Stiftelsen satsar på hyggesfritt**
- **Återvätning av torvmark**
- **Save the date - Skånsk skogsstrategis årliga konferens den 18 oktober i Breanäs**
- **Fyll på skogskalendern med höstens event**

Njut av sommaren så hörs vi av igen i augusti!

Klicka här för att läsa brevet i din webbläsare

Mathilda Clausén Wingårdh Foto: Privat

Jämställdhet i syd

Skånsk skogsstrategi ingår i Jämställdhet i syd tillsammans med fem andra regionala skogsprogram. Vi arbetar för en utveckling i frågan inom skogsnäringen. Som ett led i detta kommer vi att intervju ett antal personer som arbetar aktivt med jämställdhet. Först ut är Mathilda Clausén Wingårdh som bland annat är motorsågstestare och var med och startade det kvinnliga nätverket i Halland, hon arbetar även för Säker skog.

På vilket sätt är du involverad i jämställdhetsarbete?

– Det är en naturlig del i mitt dagliga arbete, jag tar tillfällena när de ges.

I sammanhang där det av tradition förväntas vara en stark medelålders man som har rollen vill jag gärna på ett självklart sätt visa att det är fler som vill och kan jobba inom skogsbranschen.

Exempel där jag varit involverad är i NYKS jämställdhetskalendar, i kampanjen "Skogslandslaget", som ATL's motorsågstestare, på skogsmässor såsom Elmia, i diverse utbildningsfilmer som visar motor och röjsågsmoment.

Därutöver har jag hållit motorsåg och röjsågskurser för kvinnor. Jag var med och startade Dryaderna på 90 talet. (Dryaderna är ett kvinnligt nätverk i Halland liknande Spillkråkorna och Grenverket.) Nyligen var jag med och genomförde ett tjejkollo för högstadiel elever där vi (vi= region Halland, Munkagård och LRF) vill inspirera till att välja skogliga utbildningar.

Hur går det?

– Det märks en förflyttning i rätt riktning även om det går långsamt.

Vilka har era/ditt framsteg varit?

– Upplever mindre höjda ögonbryn när jag som kvinna pratar skog och jobbar i skogen.

- Försökt uppmana männen att ta med fru och döttrar på skogs dagar.
- Fler kvinnor syns i skogliga sammanhang (kan hon så kan jag).
- Egna dottern har ett så stort intresse att hon vill flytta ut till skogsgården och ta över en dag.
- Fler tjejer på skogsprogrammet på Munkagård.

Vilka är utmaningarna?

– Att inte bli otålig, frustrerad och ledsen över att det går så långsamt att få skogen jämställd. Få alla på alla nivåer att jobba med frågan och förstå fördelarna.

Vilka är möjligheterna?

– Det är en hög medelålder i skogsbranschen, här finns jobb nu och i framtiden. Skogsbranschen är bred och behöver olika kompetenser.

Ge gärna ett par goda exempel på jämställdhetsarbete inom och utom skogsbranschen.

– LRF har gjort stora framsteg. Där har kvinnorna en naturlig plats i kommungrupper, lokalavdelningar, regionstyrelser och på riksnivå. För ett par år sedan fick jag erbjudandet att segla med svenska marinens övningsfartyg Falken i en vecka. Där rådde fullständig jämlikhet bland officerare och rekryter. Rätt person på rätt plats utan att tänka manligt kvinnligt tex. den som var bäst lämpad att klättra i masten gjorde det. Här hade man på alla nivåer beslutat att göra en förändring och få en teamkänsla där alla behövs.

Vilka mål bör man ha för framtiden?

– Att jobba i skogsbranschen, gå på skogsevent, äga och sköta skog ska kännas naturligt för alla som har intresse, vilja och förmåga. Det har ingenting med könet att göra!

Det våras för asken

Michelle Leary på SLU. Foto: SLU

Symbolisk plantering av asken som blev Skånsk skogsstrategis vårdträd. Foto: Länsstyrelsen Skåne

Asken har allt mer hamnat i fokus. Dess status har länge varit kritisk på grund av askskottsjukan. Nu har regeringen tillsatt en särskild utredare för skogsträdsförädling för ökad motståndskraft.

“Syftet med utredningen är att öka motståndskraften hos hotade skogsträd såsom alm och ask mot skadegörare och långsiktigt bevara sådana arter”, sa landsbygdsminister Peter Kullgren på en presskonferens nyligen.

Michelle Leary på SLU leder projektet Rädde asken tillsammans med Mateusz Liziniewicz på Skogforsk. Nedan kommenterar hon regeringens initiativ och dessutom får vi en lägesrapport om Skånsk skogsstrategis vårdträd som är just en ask, planterad i Alnarp.

Hur går det för projektet Rädde asken?

– Det är verkligen i full gång. Vi samlar för varje år in allt mer information från allmänheten om var vi kan hitta friska askträd. Dessa undersöks sedan och vi fattar beslut om de ska inkluderas i den resistent inventeringsdatabasen. Vi har etablerat flera klonförsök med en del av de resistent träd som vi har valt ut. Det är en bra början men vi måste testa mer. Helst skulle vi vilja testa varje genotyp som vi har valt i naturen. Men bristen på finansiering har begränsat oss.

Vad gör ni mer på området?

– Förutom det större projektet som syftar till att utveckla en mer resistent askpopulation, gör vi ett arbete som är fokuserat på att förstå mekanismerna för resistens i asken mot svampen som orsakar sjukdomen. Här tittar vi specifikt på trädens kemi och skillnader i

metabolitprofiler mellan känsliga och resistent fenotyper. Dessutom utforskar vi avancerade fenotypningsverktyg, med infraröd spektroskopi som en snabb teknik för att identifiera resistent askträd med deras kemiska fingeravtryck.

– Vi påbörjar också ett nytt arbete för att förstå känsligheten hos ett annat invasivt hot (smaragdaska) på tre europeiska Fraxinus-arter. Nyligen fick vi medel för en ny doktorandtjänst (den kommer snart att annonseras ut) som är inriktad på regenerering och restaurering av aska. Detta projekt kommer att undersöka potentialen för avkomman från resistent moderträd som valts ut i naturen och naturlig föryngring i syfte att behålla ask i skogen. Projektet kommer också att undersöka restaureringsstrategier för aska för intressenter.

Regeringen har tillsatt en utredning för att identifiera inhemska skogsträd där förädling kan vara en kostnadseffektiv åtgärd för ett långsiktigt bevarande. Detta inkluderar ask. Hur ser du på det initiativet?

– Det är ett fantastiskt språng framåt i frågan och med tänkt långsiktig verkan. Jag är mycket glad att höra att regeringen investerar i det långsiktiga bevarandet av ask. Att rädda ett trädslag från dess undergång kan inte bara stödjas av forskare vid SLU. Statlig satsning på ett långsiktigt program som ska bygga en mer motståndskraftig askbestånd för Sverige är vad som måste ske om vi ska säkra en framtid för detta kulturellt och ekologiskt viktiga ädla lövträdslag.

Skånsk skogstrategis vårdträd är just en specifik ask, hur går det för den?

– Det har en ny plats i Alnarpsparken och växer och frodas!

Mountainbike-leder lockar allt fler ut i naturen

Foto: MostPhotos

Intresset för att cykla mountainbike i naturen är stort och fortsätter att växa, både som friluftaktivitet och reseanledning. Tillväxtverket har nu släppt en ny rapport som handlar om mountainbike-leder, hur de kan göra platser mer attraktiva och samtidigt främja folkhälsan. Rapporten lyfter även synpunkter från markägare och hur de vill att lederna ska fungera.

I rapporten "Att utveckla leder för mountainbike", som Tillväxtverket tagit fram i samarbete med Cykelfrämjandet, framgår att en god infrastruktur för mountainbike bidrar till att göra platser attraktiva för både boende och besökare. Det lockar även till investeringar och ger möjligheter för turism, friluftsliv och förbättrad folkhälsa.

Nationellt ramverk saknas

Rapporten visar att det finns många duktiga aktörer som framgångsrikt utvecklat infrastruktur för mountainbikecykling. Men det saknas ett nationellt ramverk för lederna motsvarande det som utvecklats för vandringsleder, med gemensamma standarder, svårighetsgraderingar med mera. Något som är viktigt för att cyklisterna ska veta vilka utmaningar som väntar dem. Mountainbike-leden kräver även mer underhåll och tillsyn än en vandringsled, eftersom slitaget kan ändra den tekniska svårigheten. Därför är det viktigt att planera inte bara för byggandet utan även för underhållet av leden.

Markägare vill ha en tydlig huvudman

Rapporten visar också att markägare vill ha en hög grad av professionellt hanterande av leder på sina marker och en tydlig huvudman som part samt ersättning för upplåten mark. Markägarna anser också att kommunerna inte tar tillräckligt stort ansvar, samtidigt som ledbyggare pekar ut kommuner som den vanligaste beställaren av leder.

I rapporten ges exempel på destinationer och kommuner som lyckats bra med sina paketeringar av mtb-leder och praktiska tips.

> Att utveckla leder för mountainbike

> Lär av andra om MTB-leder

Emma Sandell Festin Foto: Stiftelsen Skånska Landskap

Stiftelsen satsar på hyggesfritt

Stiftelsen Skånska Landskaps populära strövmråde Möllerödssjö utanför Hässleholm har flera vandringsstigar, elljusspår och en omtyckt badplats. Från årsskiftet gäller enbart hyggesfria metoder här, vilket innebär att traditionellt skogsbruk byts ut till olika typer av hyggesfri skötsel.

Skånsk skogsstrategi träffar den ansvariga Emma Sandell Festin för ett samtal.

– Fastigheten ska skötas hyggesfritt, rakt av och vi har börjat ställa om. I år kommer vi att ha gallrat cirka 30-40 hektar och den första gallringen har framför allt varit av gran, men vi kommer också göra en del naturvårdshuggningar i en del bestånd längs med sjön. Stiftelsen har även avsatt ca 10 ha för ett försök under ledning av Skogforsk där fem intressegrupper, Naturskyddsföreningen, Birdlife, Skogsstyrelsen, SLU och Stiftelsen Skånska Landskap.

– På vardera 2 ha får de designa omställningen utifrån sina idéer. Vi planerar att göra en slinga om ett cirka år som går igenom det här beståndet med skyltar så man verkligen kan se och fördjupa sig i varianterna och kunna belysa de olika skillnaderna och likheterna som finns.

– Sedan kommer vi ha en exkursion den 1 juni med inbjudna gäster med samtal och diskussioner om hur man ska tänka om man ska ställa om och vilka aspekter som kan vara viktiga. Än så länge är beståndet ungt så det är svårt att dra några direkta slutsatser efter den första gallringen, men det ser lovande ut.

Målsättningen för Möllerödssjö är att Stiftelsen fortfarande ska kunna bedriva ett lönsamt skogsbruk men att det alltså ska ske med enbart hyggesfria metoder för att skapa mer blandskog som är besöksvänlig.

– Den här fastigheten ligger precis vid en sjö och är mycket populär ur rekreationssynpunkt, mycket folk rör sig i området.

Emma menar att beslutet om hyggesfritt både var ett lätt och svårt beslut att ta.

– Lätt, för att vi är intresserade av att testa nya metoder, Vi vill vara lite i framkant, vi har ju möjlighet eftersom vi inte har ett maximalt vinstintresse. Svårt, för att vi inte hade eller har all kunskap om hur man ska göra.

Vilket har lett till att man varit i kontinuerlig kontakt med forskare på SLU och Skogforsk samt privata företagare för att få inspiration och bolla idéer och tankar.

– Vi har även sneglat på Tyskland och Danmark. De förespråkar blandskog med minst fem trädslag och det kan ju vi också åstadkomma.

Emma framhåller att Skåne har goda förutsättningar för blandskogar.

– Fast ibland får man tjuvstarta och plantera in andra trädslag för att du ska kunna få ett framtida blandbestånd. Det kommer vi till exempel göra i en del bestånd genom en korridorsgallring där vi sedan kommer plantera olika trädslag och låta det äldre beståndet agera som en högskärm.

Det är flera bestånd som ställs om redan i år, något som gör att hon är i området en till två gånger i veckan under starten till omställningen och har tät kontakt med entreprenörerna som gallrar.

– Det är väldigt roligt och vi planerar att ha exkursioner för allmänheten till hösten, tanken är att vi går en slinga runt sjön på cirka 3-4 km och titta på lite olika bestånd. Dels hur vi har gjort och hur vi planerar att göra genom att informera och diskutera.

– Vi märker redan nu att det är många privata skogsägare som vill komma och titta och prata om sina tankar, om även de kan tillämpa det som vi gör på sin egen fastighet. Det är verkligen spännande och kul.

Text: Åke Högman

Återvätning av torvmark

Illustration Skogsstyrelsen

Återvätning innebär att grundvattennivån på en plats höjs för att minska utsläppet av växthusgaser. Återvätning är en kostnadseffektiv klimatåtgärd som också har positiva effekter på den biologiska mångfalden.

Torvmarker där diken håller grundvattenytan sänkt släpper ofta ut större mängder växthusgaser än odikad torvmark. Det gäller i stort sett all dikad torvmark i södra Sverige och den bördigare torvmarken i norra Sverige. På bördigare torvmark i södra Sverige ger dikad torvmark mellan 6 till 26 ton koldioxidekvivalenter per hektar och år större utsläpp än odikad torvmark. Det motsvarar vad förbränning av 2–8 kubikmeter olja ger.

De ökade utsläppen av växthusgaser är en följd av dikningen. Under tusentals år har växtdelar ackumulerats i torven. Kol har på så sätt bundits i marken. När marken dikas, försvinner vattnet och torven syresätts. Torven börjar brytas ner, kolet avgår som koldioxid och en del kväve omvandlas till lustgas. Samtidigt ökar utsläppet av metan, men i en omfattning som har mindre klimatpåverkan än utsläppen av koldioxid och lustgas.

Utsläppen av växthusgaser från marken äter upp den klimatnytta som träet vanligtvis kan göra när det ersätter betong och olja i olika sammanhang. I bästa fall blir träet från bördig/sydlig dikad mark lika dåligt för klimatet som olja, i sämsta fall mycket sämre. Trä från magrare dikad mark i norra Sverige bedöms vara lika bra som trä från fastmark, dock med viss osäkerhet.

ÅTERVÄTNING BIDRAR TILL FLERA MILJÖKVALITETSMÅL

Återvätning av dikade torvmarker bidrar till den här miljö kvalitetsmålen:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt-och djurliv
- Minskad klimatpåverkan

Återvätning av dikade torvmarker bidrar även till att uppfylla målen i EU:s ramdirektiv för vatten.

Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, har pekat ut återvätning som en kostnadseffektiv klimatåtgärd som också har stora positiva effekter på biologisk mångfald.

Ny torvkarta

Den nya torvkartan finns i Skogsstyrelsens öppna kartdata. Klicka på Val av karta, därefter Skogliga grunddata – mark, välj Torvkarta. Ta tillfället att på ett enkelt sätt ta reda på var på din fastighet det finns torvmark. Du får värdefull vetskap som underlättar planeringen av ditt skogsbruk.

Text: Skogsstyrelsen

Torvkartan

Återvätningsavtal - läs mer om hur du får ersättning för att återväta dikade torvmarker.

Välbesökt skogs- och viltseminarie

"Skog och vilt i balans – men när". Efter en mycket innehållsrik dag, med stort engagemang och massor med kloka tankar och samtal, så får man trots allt sammanfatta att frågan kvarstår. Dock känns det som att den kommit ett steg närmre ett förverkligande. Låt oss ta ett nytt steg snart.

> Läs om hela dagen på vår webbsida

